

Mūzeja gariņš stāsta

16. MAINĪGAIS MAIJA MĒNESIS MŪZEJĀ

Mani šogad atkal aicina uz Valpurģu nakts svinībām Brokena kalnā Vācijā. Bet ne man tā īsti ar raganām, ne velniem. Tur jau drīzāk vieta Ļeņina un Staļina spokiem kā Hitlera viesiem.

Brīnums gan, ka viņi pēc tādām 30. aprīļa nakts dzīrēm būtu gatavi **1. maija** mītiņiem un gājieniem Starptautiskajā strādnieku dienā, sarkaniem karogiem plīvojot un "Internacionālei" skanot. Piedodiet, tas gan attiecas uz Ļeņinu un Staļinu, un Mūzeja jaunajā ekspozīcijā netrūks piemēru, ar kādu "prieku" mēs piedalījāties. Bet, ja atņem "Internacionāli" un sarkano karogu vidū iezīmē kāškrustu, der arī Hitleram. Jo arī viņa partija bija nacionālSOCIĀLISTISKA un SRĀDNIIEKU partija, un 1. maiju svinēja arī Latvijā vācu okupācijas laikā. Gan turpināja strādāt, bet tomēr ar saukļiem, uzrunām par vienotību ar Lielvāciju un Vadoni Adolfu Hitler'u, kā toreiz rakstīja. Laikam jau tāpēc komunisti sauca nacionālsociālistus par fašistiem, nacistiem vai hitleriešiem, bet ne par sociālistiem.

Nu jā, tad pienāca 1945. gads, bet Kurzemes cietokšņa pēdējās dienās 1. maija svētkus nesvinēja ne vienā, ne otrā vīzē. Arī tagad Latvijā tikpat kā ne, lai gan 1. maijs ir arī Latvijā "Darba diena." Toties **9. maiju** gan – pie pieminēja Pārdaugavā. Man liekas, ka šim pieminējumam pietrūkst papildinājuma: "Pieminēklis Padomju Armijas karavīriem – Padomju Latvijas un Rīgas atbrīvotājiem no vācu fašistiskajiem iebrucējiem *un Latvijas neatkarības.*" Man viszīmīgākais pieminēklis ir Padomju armijas zābaks, kas Latvijā valdīja, pirms beidzot aizsoļoja 1994. gada 31. augustā. Jaunajā ekspozīcijā smagais zābaks redzams viscaur. Labi, ka aizsoļoja, ka palika tikai plīvojošas Juŗa lentītes.

Nē, šie murgi un spoku stāsti man neiet pie sirds, bet ar tiem jāsadzīvo. Uz svinībām Brokena kalnā es nedodos cita iemesla dēļ: Latvijā taču svin arī Satversmes sapulces sanāksšanas dienu 1920. gada **1. maijā**. Jau tas, ka vairāk nekā 80% piedalījās vēlēšanās ir ievēribas cienīgs skaitlis. Par spīti visam, kas bija noticis kara laikā, tauta toreiz ticēja pati sev un jaunajai Latvijas valstij. Zināja – valsts jāceļ visiem kopā. Un cēla. Tas viss būs jaunās ekspozīcijas ievadā – zem plandoša Latvijas karoga.

Un tad jau tikai pāris dienas līdz **4. maijam**, kad 1922. gadā atstiprinātā satversme atkal kļuva par Latvijas Republikas pamatdokumentu. Jaunajā ekspozīcijā tur nokļūsim, uzskāpjot pa dziedošo Baltijas ceļu uz balkonu! Man liekas zīmīgi, ka ne 1918., ne 1990. gadā ar deklarācijām nepietika. Neatkarība bija vēl jāizcēna. Un demokrātija – ne mazāk.

Bet ekspozīcijā būs arī **15. maijs**. Kārlis Ulmanis, kuŗš 1918. gadā kļuva pirmais demokrātiskās Latvijas vadītājs, 1934. gadā atcēla Satversmi un atlaida Saeimu. Vai Ulmanim vajadzēja kļūt par tautas Vadoni, ne jau kā Hitleram, bet tomēr? Bet valsti 1940. gadā viņu piespieda likvidēt. Žēl cilvēka traģēdijas. Vēl žēlāk – tautas un valsts.

Divu 4. maija stendu iekārtošanai jaunajā ekspozīcijā vajadzīgi 22 000 eiro. Vienam no tiem Dienvidkalifornijas Daugavas Vanagu nodaļa ziedojusi 11 000 eiro. Vēl pieejams otrs stends par 11 000 eiro. Mūzejs un Mūzeja gariņš būs pateicīgi gan par lieliem, gan maziem ziedojumiem, lai taptu jaunā ekspozīcija.

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuma mērķa norādi) un sūtāmi Ilze Resnis, 10930 Nollwood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

Kanāda. Čeki rakstāmi LRDF (*Latvian Relief and Development Fund*) ar atzīmi "Okupācijas muzejam" (ja vajag, arī ar mērķa norādi) un sūtāmi: Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

Australija. Čeki rakstāmi (ja vajag, ar mērķa norādi) un sūtāmi muzeja pārstāvei: Ināra Graudiņa, 141 Darley Road, Randwick, NSW 2031.

Lielbritānija. Čeki rakstāmi un ar mērķa norādi sūtāmi muzeja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR; vai ar mērķa norādi "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts